

Dòng Sông Vắn Chảy

MX Hoa Biển/Đặc San Úc Trai

Gia đình tôi được một người bạn bảo trợ về sống tại Oakland California, một thành phố nhỏ sầm uất, ồn ào và sôi động nằm cạnh San Francisco. Những ngày đầu tiên khi còn đang bỡ ngỡ, lạ lẫm... đều nghe tiếng còi hú xe cứu thương vào mỗi sáng chiều và thỉnh thoảng cứ cách vài đêm là có máy bay trực thăng vùn vụt trên trời, soi đèn lùm sục tội phạm quanh khu vực gia đình tôi đang ở. Oakland có phi trường quốc tế với lượng khách ra vào rất đông, một bến cảng lớn nơi xuất phát nguồn tiếp liệu, tiếp vận cho chiến cuộc Việt Nam của quân đội Hoa Kỳ trước đây. Bên cạnh các trường đại học, khu thương nghiệp lớn còn nổi tiếng phố tàu Chinatown xưa cũ, đã thu hút nhiều quan khách, sinh viên du học mỗi lần ngang qua Cali, tìm hương vị quê hương vì bạn xa nhà lâu năm.

Thành phố này khi ra đường thường gặp Mỹ đen nhiều hơn Mỹ trắng. Các sĩ quan cảnh sát bỏ mình khi thi hành công vụ bỏ mạng ở đây rất nhiều. Khu vực tôi ở, mới đầu cứ tưởng xứ Mỹ đâu cũng là thiên đường, thế nhưng thực tế, mỗi tối đều e ngại ra đường, nhất là ngay khúc quanh vào chung cư có một quầy li-cơ bán bia rượu. Các cậu choai choai đứng ngồi, mắt đỏ kè, tay cầm lon bia, giọng lè nhè khi thì nói chuyện nghênh ngang với một chiếc xe bạn đậu tĩnh bơ cản lối giữa lòng đường, khi thì nhảy nhót theo một điệu nhạc cuồng loạn với một chiếc máy cassette mang theo. Nhìn mấy đầu tóc đánh rít thả dài, chiếc áo thun màu trắng rộng và dài đến đầu gối mà cảm thấy mệt mề. Cũng có người, mình trên trần trụi, mặc dưới chiếc quần Jean thả tuột gần hẳn bản mông, lòi chiếc quần lót ra trong khi hai tay luồn sâu vào chỗ kín, đứng án ngữ tĩnh bơ lối đi như trên đời không có ai, người lạ mới thấy ai cũng ngao ngán. Cũng như khu West Oakland, khu East Coliseum, nổi tiếng về tội phạm, ban đêm ở đây là thế giới của họ!

Cùng chuyến phi cơ sang Hoa Kỳ có gia đình người bạn Dương Vui - một cựu sĩ quan cảnh sát - anh cũng về ở cùng thành phố này. Một buổi tối sau giờ cơm, anh thường tản bộ để đổi không khí trên đường Foothill Blvd, do ở trong nhà máy sưởi làm nhức đầu và gây khó chịu trong người. Khi đang mơ màng rảo bước thì khựng lại vì một thân hình to lớn chần chừ chắn lối. Tên này không nói, đưa cánh tay vạm vỡ siết cổ anh Vui đến nghẹt thở, đồng thời tay kia hấn móc bóp khổ chủ, moi ra lấy đồng bạc 10 đô rồi mỉm cười bỏ túi, xô anh ra và bỏ đi. Hú hồn, mỗi lần sau đó, anh em bày vẽ nhau khi ra đường, trong ví phải có ít nhất 5, 10 đồng để hộ thân hộ thổ... Đến Mỹ vào cuối đông, dịp lễ Tạ Ơn, trời lạnh ghê hồn. Mọi nhà phải đóng cửa kín, sợ hơi nóng xì ra, tiền "biu" cao. Cũng vì thế mà cái đầu lúc nào cũng cảm thấy ran ran, vừa nóng vừa nhức nhối như thiếu thiếu một cái gì.

Một hôm tôi nhận điện thoại khẩn từ chị Vui bảo nhờ lên nhà thương Highland ở Oakland gấp, vì chồng chị đang nằm cấp cứu mà chị bận con dại mới sanh không đi được. Khi tới nơi, bác sĩ bảo nếu tôi là thân nhân thì hãy ký giấy chấp nhận giải phẫu liền thì mới sống kịp. Lý do là có một cục máu bầm đang ú trong đầu gây tắc nghẽn máu. Lúc đi bộ hít thở khí trời vào ban đêm, anh vấp đầu vào một cành cây bên đường và bất tỉnh ngã xuống. Cư dân thấy được liền gọi cấp cứu nên may mắn cũng đến mình nơi bước đầu tị nạn.

Khu chung cư Pleitner nằm phía đông thành phố Oakland nơi có khoảng hơn mười gia đình Việt Nam mới qua theo diện HO. Nhờ sống chung khu nên họ thường san sẻ nhau những kinh nghiệm ban đầu như học lái xe với bí quyết nhanh gọn như thế nào để lợi được từng giờ, chỗ nào tìm việc làm ban đầu, các nhà thờ, cơ quan thiện nguyện, địa chỉ các trường dạy Anh ngữ ESL, cho nhau quá giang mỗi khi có việc ra đường hoặc khi cuối tuần ngồi lại uống bia, hát hò hay kể cho nhau nghe vài câu chuyện bên đường vốn hấp dẫn và biết dần đời sống mới. Ở khu chung cư này có lúc cũng như đang ở tư thế lính tác chiến vậy: Sát dãy hàng rào là một dãy hộ gồm toàn các gia đình Mỹ gốc Phi châu. Con cái họ đùa giỡn đạp xe, thanh thiếu niên tụ tập tình tụi, nhảy nhót, hút xách bừa bãi, rác rến xả không chừa một nơi. Các lò thịt nướng nhà khói um tùm trong khi âm thanh âm ỉ nhạc Rap lải nhải cả ngày và có khi đến giữa đêm. Có lúc buồn buồn, mấy cậu loai choai bên đó pháo kích qua hàng rào khu người Việt hàng chục vỏ chai bia làm miếng vụn sắc bén vung vãi khắp nơi. Con nít người lớn đàn bà trẻ em núp kỹ bên trong chờ chủ nhà can thiệp. Khổ nhất là tiếng Anh nói chưa ai hiểu và lò mò về luật lệ nên rất sợ cảnh sát, không dám gọi.

Vào một buổi tối trời mưa, anh bạn trẻ lảng giềng người Việt gốc Hoa về nhà sau giờ làm việc ở một trạm xăng. Đúng lúc vừa bước ra xe, một thanh niên da đen rình sẵn, chĩa súng và như tiết kiệm lời nói, hần nỏ ngay một phát vào bụng. Nạn nhân oằn oại té xuống trong khi tên khốn kiếp này chồm nhanh chiếc ví và bỏ đi

Anh bạn được chở đi cấp cứu và may mắn thoát khỏi tử thần. Từ sau đó, chủ nhà phải thuê bảo vệ, mỗi tối ra vào đều được hai tay súng chăm sóc kỹ lưỡng. Luật pháp hình như chỉ áp dụng cho giới nhà giàu và văn minh ở đâu đó ở trên vùng đồi núi đồi cao sang hay nơi các khu nhà giàu ven bờ biển chứ ở đây, khu vực bình dân, khi có chuyện là y như “chờ được vạ, má đã sưng”. Sau những vụ việc nghiêm trọng như vậy, không thấy cảnh sát động tĩnh, hỏi han, tuần tra hay bảo vệ... Nhà nào lo đóng cửa nhà nấy, con cái ai thì nấy giữ, ra đường thì nhìn trước nhìn sau mà đi...

Qua đây mới thấy cái vốn Anh ngữ có được nói không có người nghe mới thấy tội tình như người câm. Anh em hay tiểu lâm khi Mỹ nói thì Mỹ nghe, còn mình nói mình nghe. Tài tháo vát và mưu sinh thoát hiểm cũng chỉ biết đưa mắt nhìn và nể phục mấy đứa qua trước lái xe vùn vụt chân ga tay số liên tù tì như làm xiếc khi đi bỏ báo, chuyển pi-zà. Thấy họ kiếm tiền dễ dàng và ăn nhậu, ca hát thoải mái cuối ngày cũng làm nhiều anh em tự lự về con đường trước mắt sẽ đi. Mỗi lần chuông điện thoại bất thường reo vang, đôi khi vừa nhắc ống lại gặp một tràng tiếng Mỹ quảng cáo nghe ào ào như gió thổi làm ái ngại mọi người. Không thân thích bà con, chưa có việc làm và chỉ còn ngồi cô đơn bên cửa sổ, hết trông ra rồi lại nhìn vào. Bên trong, đàn con bốn đứa thơ dại bu quanh chiếc ti-vi xem hoạt hình một cách vô tư và thích thú, lòng chợt se lại. Tôi bỏ hút thuốc vào giai đoạn này nhân lúc ngồi buồn đốt thuốc bên cửa sổ và thấy cả căn phòng ngập một làn khói mỏng như sương. Trẻ thơ đang mê mải bên truyền hình bị hóc, chợt ho sặc sụa. Thương đàn con và từ đó không bao giờ rời lại điều thuốc.

Ông chủ trẻ ngành xây cất nhà cửa đầy phong độ với cái tên Mỹ thật mỹ miều làm mấy người thợ chưa có quốc tịch như chúng tôi thấy thèm: Roland Vo, một thanh niên chưa vợ, đẹp trai, ăn nói hay, tiếng Mỹ như bắp rang. Tướng pháp đều tốt hết ngoại trừ vùng trán ngắn và dáng dấp hơi lùn. Ở Việt Nam Roland Vo là con nhà giàu, ông bố làm quận trưởng ở Đà Nẵng. Chưa đi lính nhưng biết chuyện thời sự, chuyện chiến chinh nên sau giờ làm, ngồi bàn luận chuyện đời với nhau rất hấp dẫn. Mặt khác, Roland có vẻ mưu lược và tâm lý khi nói chuyện. Một bữa nọ khi chở tôi về nhà, vợ tôi nấu bún bò Huế mời ăn, Roland ăn say sưa một cách thật tình do lâu ngày không có dịp ăn món ăn quê hương. Trước khi ra về, y lấy lòng vợ tôi một câu mà sau đó mỗi lần tới là luôn có đồ ăn ngon:

- Trông chị đẹp thế này mà biết ăn mặc và diện vào thì bỏ anh đi mắt!

Đã đẹp mà lại nấu ăn ngon, sau này mở nhà hàng thì tuyệt!

Đó là người chủ đầu tiên trên đất Mỹ. Một người bạn đã giới thiệu cho tôi với cùng hai người khác từng học một quân trường vào phụ việc trong một công trình xây dựng tại Oakland. Mỗi buổi sáng, dậy sớm, leo lên chiếc xe đạp, chạy khoảng bốn mươi phút mới tới chỗ làm. Không khí lạnh ban mai tinh ranh len vào thân thể từ các khoảng hở, từ hai bàn tay, vào cả chân tóc. Cơ lạnh buốt óc, run cả xương sống, nhưng nghĩ lại cuối ngày mình có năm mươi đô la thì quý lắm rồi. Kết thúc hai tuần làm việc cần mẫn, ông chủ Roland kêu trả tiền. Sung sướng, tôi miên man hình dung mình sẽ làm gì với số tiền đầu tay này. Nghĩ tới sự hôn hờ của vợ con vào dịp cuối tuần làm tôi nhẹ hẫng trong lòng. Đúng lúc chuẩn bị đưa tiền công thì beeper reo vang, ông chủ thầu liền ôm điện thoại và nói mãi không thấy dứt, trong khi tôi nôn nóng hết đứng lại ngồi. Ông ta ra dấu cho tôi đi về đi và tính sau. Thời gian trôi, ngày qua rồi tuần qua, công việc tiếp tục mà tiền vẫn chưa thấy đưa. Nỗi e ngại nếu hỏi tiền sẽ làm mất cảm tình và dẫn đến việc cho nghỉ làm và đành chờ mãi đến mãi hai tuần sau, tôi đánh bạo nói:

- Hôm nọ anh Roland có nói trả tiền công mà bạn điện thoại, tôi chờ đến bây giờ.

Roland quay mắt ngạc nhiên nhìn tôi:

- Anh nói sao? Tôi đã trả cho anh rồi, hai tờ giấy hai trăm. Tôi nhớ rõ mà!

Oan ức, tôi nói, giọng nắc nứ vì xúc động:

- Chưa đưa, hôm đó tôi chờ nhưng anh bạn điện thoại và chờ mãi cho đến bây giờ. Qua Mỹ đến giờ cũng gần ba tháng, xin thẻ là chưa thấy đồng bạc trăm như thế nào.

Anh chủ thầu cứ nghĩ mình đúng và tôi sai và cho tôi chọn ở lại làm nếu muốn, bằng không cứ nghỉ việc.

Khi về nhà, bước chân đi không muốn nổi. Khu chung cư nghèo thật yên tĩnh vì màn đêm đã buông tối. Hai vợ chồng thì thào an ủi nhau, kiên nhẫn chịu đựng để sau này có một tay nghề. Chúng tôi khe khẽ nói để có tránh lao xao làm trở giấc đàn con dại, bốn đứa đang say ngủ.

Sau công trình ở Oakland, chủ thầu trúng một công trình khác lớn hơn ở Paolo Alto, cạnh trường đại học lừng danh Stanford. Đường xa phải đi rất sớm và đến gần nửa đêm mới về tới nhà. Việc làm rất lâu như thế, tôi không gặp mặt con cái vì khi đi chúng còn ngủ và khi về quá trễ chúng đã say giấc rồi. Hai người bạn Thê và Thiện, là đồng môn cùng quân trường rất tốt bụng, chở tôi đi đều đặn như thế rất lâu và cứ mỗi chuyến, tôi trả ba đô la, xin góp vào tiền xăng. Bằng cả nhiệt tình, một người bạn khóa đàn em rất tốt bụng đã giới thiệu cho

tôi một chiếc xe để phục vụ đi lại cho gia đình và làm phương tiện đi làm. Chiếc xe hơi đầu tiên nhìn được mắt, sạch sẽ tuy có chút méo mó trầy trụa nhỏ, đã được chùi rửa sạch sẽ, ngát hương mùi thơm dễ chịu khi vào bên trong. Chủ xe, sinh hoạt ở nhà thờ, nói bán rẻ giá hai ngàn một dù chỉ mới mười một tuổi và trên một trăm hai chục ngàn dặm đường. Tôi tin tưởng hết mọi người, không một chút nghi kỵ nào cả. Cả đời chỉ quen với xe đạp, giở lên chiếc xe hơi bốn chỗ ngồi chạy êm ru là sướng quá rồi.

Có một kỷ niệm khó quên với anh Sáu làm cỏ ở títt Pittsburg xa xôi: Khi nghe tin tôi mới qua Mỹ mà đã mượn tiền mua xe, anh vội vã phóng xe lên thăm dù tôi rất ngạc nhiên vì chưa bao giờ biết anh. Anh Sáu biết gia đình tôi thông qua một người bạn là Xanh Apple cùng chuyến bay và cảm thấy như có trách nhiệm với người đến sau. Gặp mặt, thăm hỏi xong là xắn tay áo liền. Anh mở ca-pô xe, cho máy nổ. Chống tay vào thành xe, anh nhìn máy nổ rất lâu, không nói, mặt có vẻ buồn. Giây lát, anh kêu tôi lại, hỏi:

- Anh mua xe của ai và giá bao nhiêu?

Thành thật, tôi hân hoan kể:

- Chiếc xe này được bán với giá rẻ và gốc từ một ông mục sư Tin Lành để mua xe mới. Xe mới giao tối hôm qua, vào lúc gần nửa đêm. Tuy là xe salvaged, nhưng máy nổ êm lắm anh ạ!

Anh Sáu cười nhẹ không tươi rồi lên đội, tháo bánh, thay thắng mới và kiểm tra các loại dầu. Anh lẩm bẩm như không muốn ai nghe:

- Phải giàu mới đi xe kiểu này.

Vô tư, tôi nghe kíp và cứ đinh ninh mình may mắn nên sướng ra. Nỗi hân hoan của tôi làm anh Sáu không dám nói những thực tế, những phĩnh phờ thật phũ phàng người mới tới sẽ gặp phải. Anh nói trước khi ra về:

- Tôi làm giúp anh để anh chở gia đình cho an toàn. Cứ cẩn thận và luôn mua bảo hiểm là được. Tôi chỉ lấy tiền mua phụ tùng, không có tiền công.

Mấy ngày sau, sanh nghi, tôi bắt chước anh Sáu, mở nắp khi máy nổ và nhìn kỹ thì thấy ngay làn ranh của thớt máy, một vệt nước chảy ra. Với tình trạng này, mỗi ngày tôi đều phải châm nước và trong những đoạn đường xa, vừa lái xe vừa phập phồng.

Công trình xây dựng ở Paolo Alto tiếp diễn tốt đẹp. Nhờ vào đó mà tôi học hỏi rất nhiều. Quen tháo vác và siêng năng, tôi trở thành một người thợ đúng nghĩa. Từ dàn móng, lên sàn, dựng tường, lợp mái đến các khâu ga, điện nước tôi đều được hợp sức làm phụ với các anh thợ, Mỹ có Việt có. Làm đến đâu, cuối ngày tôi ghi chép lại tới đó, nhất là các điều luật căn bản. Mỗi khi có thanh tra, tôi học những pha đánh rớt và ngầm tìm hiểu họ sửa chữa như thế nào sau những lần thất bại. Sáu tháng theo công trình, sổ tay kinh nghiệm của tôi chép đầy mực meo, kích cỡ, vật liệu trong nhà, ngoài trời, đường ống nước, đường dẫn điện... và những trường hợp xử trí khi gặp tình huống khó. Sáu tháng đi làm xa làm tành bánh chiếc xe Maxima 81 của gia đình. Đúng như anh Sáu nói, phải giàu mới đi xe này được! Mới đầu phát hiện bình nước giải nhiệt hư, nghẽn phải thay, đến phiên dàn đưa tay lái (Stering crack) mất độ chuẩn làm lệch bánh khi chạy nhanh, món này chém mất một ngàn một đô-la vì phải ọt-đơ (order), tiếp đến là bốn cái lốp cũ mòn, rồi xi-tạc-tơ không chịu nhúc nhích, thêm vào bộ phận bơm nước (water pump) liệt và nặng nhất là ô-vơ-hít (overheat) do nước xì ra lúc máy nổ làm nóng và cong thớt máy... Gia đình với bầy con thợ phải chịu khó nhờ qua nhờ về, y mãi người mới qua. Nói ra thì mắc cỡ, nhưng chiếc xe như vậy làm sao có đủ tiền mua Mc Donald cho con ăn?.....

Ông chủ Roland Vo nhìn tình cảnh nheo nhóc đó, vả lại thấy tôi siêng năng cần mẫn trong công trình, mũi lòng nói:

- Cứ làm cho tốt công việc, tôi không đưa tiền mà dồn lại cho anh, khi nào đủ năm ngàn tôi nhờ thằng em hiện là kỹ sư điện tử ở San Jose đấu giá và đứng tên cho anh để mua một chiếc xe tốt và còn khá mới để đi cho an toàn.

Cho đến một hôm, thấy mình đã sáu tháng ròn rã, sổ tay ghi đầy ngày công, kể cả giờ làm cuối tuần và ngày lễ. Sáu tháng tốn xăng, tốn ăn, hư xe mà vợ con không có một đồng đi chợ. Cả bốn người làm công mà đa số là mới qua theo diện HO đồng tình đòi tiền lương. Roland cười vui chỉ vào một tấm lịch tờ có hình cô gái đẹp mà nói:

- Tôi sắp về Việt nam cưới vợ. Người đẹp trên tờ lịch này sẽ là của tôi. Xin hẹn anh em là sẽ trả khi tôi về lại Mỹ.

Đến đây, cả bốn anh em thợ nghỉ làm và ngao ngán chuyển hướng tìm việc khác. Một đôi lần có dịp ngang qua Berkeley, thấy quán ăn Thai Restaurant của gia đình Roland trên đường University vẫn đông khách và hai chiếc tàu câu bên bến cảng gần đó vẫn hoạt động sôi nổi. Riêng thợ móc mỗi lưới cho anh ta bị gạt tiền công cũng 5, 6 người.

Một hôm tình cờ gặp lại Roland trong Home Depot lúc mua vật liệu xây dựng, anh ta bối rối như gà mắc đẻ. Với giọng chậm, hơi đanh, y nói:

- Anh à, tôi biết anh ăn trợ cấp mà đi làm tiền mặt nên sẵn sàng đi hầu bất cứ nơi nào anh kiện. Tôi biết anh có bốn đứa con dại dưới mười tuổi nên không biết anh có dám làm không? Tôi chắc anh không dám bỏ welfare! Em gái ruột tôi như anh đã biết, là social worker của county, hiện làm ở Hercules city sẽ nói luật cho anh.

Sáu tháng làm việc lao nhọc với đồng lương tối thiểu năm đô la một giờ, cộng lại hơn năm ngàn đô la bay theo gió!

Một năm sau ngày đến Mỹ, những người bạn cùng làm xây dựng với tôi ghi danh đi học lại khi đã có thường trú nhân. Vừa xong chương trình ESL, chúng tôi nhanh chóng vào chuyên ngành ở trường đại học Laney college.

Ngày đầu vào lớp gặp nhiều bạn trẻ mới tốt nghiệp trung học và khi trao đổi với thầy giáo bằng tiếng Anh, tôi bị sốc ngay, không phải với giáo sư mà với một chú học trò tên Đông, người gốc Hải Nhuận, Huế vừa mới xong lớp 12:

- Chú ơi! Chú đừng nói tiếng Anh nữa, cháu thấy khó chịu mỗi khi nghe chú nói.

Thằng Dũng gốc người miền Tây đứng bên, cùng lúra với Đông, bồi luôn một phát:

- Nghe chú nói tiếng Mỹ, cháu cứ ngỡ như Thượng về miền xuôi!

Sau mấy năm miệt mài, lặn lội chúng tôi đi được những bước xa. Chủ nhiệm Cynthia Corea, là một bà giáo rất tốt, luôn tôn trọng và khuyến khích những người hiếu học, nhất là những người lớn tuổi. Bà giáo cho ai đi làm thực tế bên ngoài được tính điểm thực tập nên bọn chúng tôi vừa học vừa làm rất thoải mái. Kinh nghiệm của những công trình đã nâng cao tay nghề vững vàng và đối với đám trẻ cùng lớp thì mình trở thành sự phụ cho mọi việc. Ở Mỹ rất quý kinh nghiệm, ngoài trình độ, năng khiếu ra, đi đâu các chủ hãng, giám đốc đều sát hạch kinh nghiệm trước khi chấp thuận thuê mướn trong các cuộc phỏng vấn việc làm.

Đúng lúc trong lớp học này ở môn Foundation, một người học trò triệu phú tên là William David đã thăm quan sát và kết tôi qua việc thực hành tại công trường của lớp học. Ông ta học để hiểu biết mà thôi dù lớn tuổi và hiện là chủ nhân công ty. Trong lớp học có nhiều người như thế. David lôi tôi ra ngoài và trả giá thuê mướn. Tôi chấp thuận làm ngoài giờ với số lương tương đối cao. Mỗi ngày sau giờ học Anh ngữ, lịch sử Hoa Kỳ, sinh vật học, toán và các môn căn bản xây dựng, tôi xách chiếc xe pick-up được giao với chùm chìa khóa khổng lồ cùng hai người Mỹ phụ việc là Bird và Jose chạy khắp thành phố Oakland, Berkeley để sửa chữa từ chung cư này đến những townhouse kia. Những căn nhà bạc triệu trên đồi, dưới bãi biển ông William David đều nhận tuốt và giao cho tôi. Nhiều khi lảm việc, phải lôi bạn bè cùng lớp như Huân, Bính, Phước, Thiện, Hoa... giúp sức. Có lần tôi bị cảnh sát gọi tấp vào lề đường và bảo tôi ngồi im trong khi bắt hai chàng Mỹ đen hai tay co lên đầu, người chống vào tường bên lề. Tôi suýt bật cười vì một nữ cảnh sát xinh đẹp dùng đùi ba-toong gõ rà từ chân, hông, chỗ kín và quanh ngực để tìm thuốc phiện.

William David kinh doanh địa ốc, có nhiều bất động sản và nhà cửa, chung cư cho thuê, đồng thời chuyên bán những căn nhà của các triệu phú sắp hoặc đã qua đời... Cơ hội rất tốt cho tôi luyện và dạn dĩ tay nghề. Ngày lễ tốt nghiệp, vợ chồng William David đến tham dự với một vòng hoa làm vòng cổ tôi cầm hẳn lên vì đã sẵn mang sợi dây vàng tốt nghiệp danh dự. Khi chụp ảnh, bà giáo sư chủ nhiệm cũng bước tới chia vui và nói luôn tin tưởng rằng tài năng đứa học trò trong tương lai. Bà nói sau 5 năm ra trường cố tìm gặp lại cho bà thăm để nhìn thành quả. Nhìn lại chặng đường đã qua, tôi ôm bó hoa đàn con nhỏ trao mà tuôn tràn hai dòng nước mắt sung sướng giữa những nụ cười thân thiện của vợ chồng David, Cynthia, Ned mà tôi cảm tưởng như những đợt sóng mang phù sa cho vùng đất xưa nay khô cằn và sỏi đá.

Sáu năm trôi qua, chung cư Pleitner vẫn như những ngày đầu. Tiền thuê nhà cao, an ninh lỏng lẻo, con cái dễ dàng ảnh hưởng môi trường sinh hoạt. Gia đình có quyết định đổi vùng và chuyển sang thành phố Alameda, cách đó chừng năm dặm vốn nổi tiếng an ninh và sạch sẽ. Căn nhà mới dọn đến rất cũ, chừng trăm tuổi, khuôn mẫu Victoria. Cơ hội cho tôi thể hiện tài năng là lúc chủ nhà mướn tôi nâng cấp lại. Ông ta cùng với tôi thuê công ty nâng lên, tháo bỏ tất cả và theo bản vẽ, xây dựng lại mới như từ ban đầu từ dưới lên trên để trở thành ngôi nhà đẹp, không tuổi Phải mất năm tháng mới hoàn thành thì công trình khác mời gọi. Một mặt, tôi đem văn bằng mới có nộp đơn vào công sở và được chấp nhận vào làm cho cơ quan gia cư Housing Authority ở thành phố Alameda, ngành bảo trì. Cơ hội sánh vai cùng các đồng nghiệp nhiều sắc dân như Tàu, Mỹ, Phi, Mễ trên một địa bàn làm việc rất rộng lớn. Ngày ngày xách xe chạy rong thành phố, các khu người già, các căn hộ dành cho người lợi tức thấp để sửa chữa, thay thế bất kỳ những hư hại gì từ ga, điện, nước...

Đúng lúc này, người chủ cũ là Ông William David qua đời bằng cơn đột biến cơ tim ngay lúc ông cố ráng mở cánh cửa xe đậu lề một con dốc đứng. Ngày tham dự lễ tưởng niệm Memorial Day, chỉ duy nhất mình tôi là tóc đen với một vòng hoa thương tiếc ngồi lạc lõng giữa một rừng người xa lạ. Họ vui cười, hò hát hồn nhiên nhắc kỷ niệm, dấu vết người quá cố, đồng thời, vợ William lên micro nói về đứa em phương Đông là tôi với những lời lẽ đầy tình cảm, trân quý. Lễ tất, quan khách tham dự vây quanh tôi, thân thiện hỏi han, nhiều bà đầm chào hỏi xong đã xè cánh tay rộng ôm hôn trong mùi nước hoa nồng nặc. Thăm nghĩ lại mình đã làm và sống với David bằng nhiều nhiệt tình trong sáng mới có tình cảm đẹp như ngày hôm nay.

Ngôi nhà cổ của bà Sally Rites tọa lạc trên một con dốc thành phố Berkeley. Bà giáo già sống một mình trong căn nhà rộng thênh thang xưa cũ giữa một rừng phong lan tuyệt vời. Trước khi hưu trí, bà dạy về nghệ thuật cây cảnh nên kiến thức và lối thưởng ngoạn về cảnh trí hoa lá thật thanh thoát nhẹ nhàng và rất đậm nét văn minh phương Đông. Tuy là người Mỹ trắng thuần túy nhưng bà rất bình dị, ăn nói nhẹ nhàng, biết lắng nghe và tôn trọng ý kiến người nói. Ngôi nhà bài trí nội thất hoàn toàn bằng những sản phẩm Trung Hoa xưa. Từ những chiếc ghế tràng kỷ bằng gỗ mun có khảm xà cừ, chiếc bình phong cần san hô in những điển tích cũ trên mặt, những bức tranh, pho tượng vua quan thời cổ với màu sơn vàng đậm quanh nhà đã tạo một nét hài hòa cân đối mà khi bước vào, khách có cảm nhận như bước vào thế giới vương quyền xa xưa thời Khang Hy bên Tàu.

Ở ngày cuối của hợp đồng công trình sửa chữa mái nhà thì bà Sally mang về một cánh cửa sổ nhỏ tí để định thay vào cái cửa tò vò cũ. Tuy không có trong giao ước nhưng tôi vui vẻ làm giúp trong khi anh bạn làm chung từ chối. Nhìn chiếc cửa mới xinh xắn gọn gàng khi gắn xong, bà xin trả tiền, nhưng tôi nói:

- Chút việc làm thêm nên không lấy tiền. Mong bà vui!

“Chút việc” này đã khiến bà có mỹ cảm và từ đó đã dẫn tôi đến một công việc dài hạn đến ba năm trời. Khi thấy kỹ thuật tay nghề đi đôi với luật xây dựng (building codes) nhíp nhàng, Sally mượn tôi sửa đường dây điện, thay hệ thống đèn, bắt quạt trần, dựng thêm phòng, làm sàn gạch, tân trang buồng tắm, thiết kế cầu thang, thay thế cửa sổ, sơn quét trong và ngoài. Dịp tốt làm việc ngoài giờ công sở và cuối tuần, tôi mang mấy anh bạn phi công cũ như Phước, Hòa, Phi, Phượng vào phụ việc và trở thành một kíp thợ trẻ, hăng say rất được mền mọt.

Nhìn tôi nhận tiền công, bà tự nhiên hỏi tôi sẽ tiêu pha thế nào? Thiệt thà, tôi kể:

- Ngoài việc lo cho gia đình, số tiền này còn được chia cho người nghèo ở quê tôi. Dân làng còn nhiều người thiếu ăn, sống còn vất vả. Họ luôn sống với những mơ ước bình thường về cơm áo, nhất là những hộ mồ côi. Thấy bà chăm chú, tôi tiếp:

- Cũng là để cho người dân nghèo neo đơn cô thế, nghèo đến nỗi cả đời phố phường bên đó còn chưa biết, hướng chi Mỹ Tây, tôi thường gửi chút tiền an ủi mà từ thời cha sanh mẹ đẻ đến giờ, họ nào dám mơ ước nắm được đồng đô-la Mỹ trong tay, đặc biệt vào dịp Tết.

.. Lặng lặng, bà vào tủ lấy ra tờ bạc một trăm và nói:

- Cho tôi góp vào chương trình.

Tôi từ chối, tiền vào tay tôi sẽ mất ý nghĩa cho bà vì tôi sẽ động lòng tham và dễ mua danh, mua đức cho riêng mình. Tôi gợi ý:

- Nếu đồng ý, tôi sẽ làm chương trình thiện nguyện riêng cho bà. Với số tiền này, tôi chuyển về trực tiếp cho bà đến những em mồ côi mất cha mất mẹ, hoặc sống bất hạnh qua sự coi sóc của một giáo viên ở làng. Anh ta sẽ nhận, phân phối và hướng dẫn ăn học.

Những báo cáo, hình ảnh phim video clip, thư tín từ các học sinh mồ côi gửi qua đều đặn. Mỗi lần đọc thư con cái, bà cảm động làm nước mắt chảy dài một cách sung sướng. Thấm thoát nghĩa tình mẹ con cũng khá lâu. Những trẻ mồ côi giờ đã lớn, có người ra trường làm ông giáo, anh công nhân, anh thợ điện, có người lập gia đình. Từ những rách rưới tả tơi, miếng cơm bà nuôi, chiếc áo ấm bà gói mặc mùa Đông và những chiếc xe đạp của mơ ước thành sự thật đã đưa nhiều trai trẻ thành người hữu dụng cho đời.

Những emails qua lại ấm tình mẹ con vào tuổi hoàng hôn của bà Sally với hai mươi đứa trẻ lạc loài trước đây đã làm vui cuộc đời, bà nói với tôi, giọng đầy xúc cảm:

- Trong trái tim mây có Chúa, Phật. Từ tâm của mây qua lối sống, qua việc làm với cuộc đời cho tao thấy Thượng Đế không ở đâu xa mà ở chính nơi mây.

Rất xúc động, một lần bà nói:

- Qua mây, tao biết Thượng Đế và tôn giáo rõ hơn! Làm con người biết sống cho người thật tuyệt!

Tháng mười một năm 2016, vào ngày lễ Tạ Ơn ở Hoa Kỳ sẽ là dấu ấn kỷ niệm tròn ba mươi lăm năm vợ chồng chung sống hạnh phúc, hai mươi năm sống ở Mỹ và đúng sinh nhật thứ sáu mươi bốn của tôi. Ra đi làm lại cuộc đời sau nhiều năm tù tội khổ ải gian nan, ai cũng không biết được ngày mai thế nào. Đất hứa thiên đường từ trong ước mơ có lần bèn bỗng như đang ở vùng trời mây ảo mỗi khi có dịp ngang qua cửa biển Thuận An Huế nơi có nhiều chuyến vượt biển thành công... để nghe rặng phi lao vùng duyên hải rì rào theo cơn gió chiều biển lộng, tiếng sóng ầm ì vỗ mạnh ven bờ trải dài những bọt sóng, ru mãi một âm quen, trong khi ngoài xa xăm kia bắt tận, một màu xanh đại dương rất tươi nét của niềm hy vọng tuyệt vời! Làm sao không khỏi ôm mộng dần thân được làm những cánh chim trời trên vùng biển vắng bao la, giang rộng đôi cánh hướng tới chốn bình minh nắng ấm có cây cỏ hoa lá tươi thắm bức tranh hạnh phúc cuộc đời, nơi có hy vọng cho kẻ đến từ màn đêm tăm tối. Có phải từng mơ là gió, là mây, là nước, để cho ta hòa trong đó một chút hồn, đem gởi về nơi đó để tận hưởng thú vị ngọt ngào của tự do và nhân bản.

Cuối năm 1991, giấc mơ trở thành sự thật, một sự thật vượt quá hẳn tầm tay, khi vợ chồng con cái lâu nay lam lũ ở vùng quê xứ Huế, nay nắm tay nhau hướng về chiếc máy bay rời Việt Nam trong nỗi ngại ngùng chưa trút bỏ. Phải chăng đây là sự thật giữa đời người? Hơn hai mươi năm sau, đưa con gái lớn sáu tuổi lúc ra đi, từng đội tấm vải dầu, chân không dép, lấm bùn đi đến trường dưới mưa để ê a lớp vỡ lòng, nay xuất thân trường đại học Berkeley và đang dần thân vào phục vụ xã hội Hoa Kỳ với những kiến thức thu thập được. Đưa con gái thứ nhì, khi bốn tuổi, có cái ngày công chiếc ba-lô đi trên sân bay tiến về phi cơ đi Mỹ. Dáng nhỏ, cong chú người để giữ túi hành trang thẳng bằng, cố leo lên cầu thang máy bay một cách vội vàng như sợ người ta kéo lui trả về làng xóm quê cũ. Nay cô bé ngồi ngay giữa Ngũ Giác Đài, phụ trách liên kết và phối hợp với các nước Á Châu Thái Bình Dương khi vừa tốt nghiệp cao học tại trường đại học Berkeley mùa hè năm 2009.

Hôm nay, như một dòng sông vẫn chảy về biển rộng, sau kỳ thi tuyển dụng, tôi lại được làm việc giữa học khu Natomas School District với những giáo sư, nhân viên và các em học sinh còn ngây thơ và với những kiến thức và kinh nghiệm có được, tôi nguyện đem sức mình giúp đời bằng cả nhiệt tình có được. Tuy làm việc nặng nề trong phạm vi nhỏ bé của mình, nhưng thâm tâm cũng mong có cơ hội đền đáp được chút gì trước sự cao cả, lòng nhân đạo của nhân dân đất nước Hoa Kỳ với cánh tay mở rộng cho thuyền nhân, cho tù nhân chính trị và những người bất đồng chính kiến từ Việt Nam. Học khu Natomas cũng có giáo sư Paul, Pitt, Kristene, Roland, Raymond. Letticia đầy nhiệt tình, gần gũi và đầy cảm thông như mang trong người một trái tim đầy tình người.

Xin cảm ơn trời cao với những ơn dày ban xuống cho gia đình tồn tại. Xin cảm ơn đời với những chặng đường gian nan thử thách mà vẫn luôn có trong đó những tình người biết thương yêu, cảm thông và tha thứ. Xin cảm ơn nước Mỹ, đất nước của ước mơ và cơ hội, đất nước của tình thương và nhân bản nơi tôi có đủ bạn bè, người thân, đồng nghiệp, người cùng chí hướng, những ân nhân và vô số những tấm lòng, những trái tim biết xúc động và chia sẻ trước những thương đau của người khác.

MX Hoa Biển.